

De laatste

Hoeveel columns ik voor dit tijdschrift en zijn voorganger TSS heb geschreven, heb ik niet precies kunnen achterhalen. De periode start in het pre-digitale tijdperk en kent begin jaren negentig een onderbreking, waardoor niet alles meer op mijn computer is terug te vinden. Maar het zijn er naar schatting een kleine driehonderd.

De eerste in 1987 ging over de sluisdeuren die toen net op het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur ((WVC) in Rijswijk waren geïnstalleerd. Dat was nieuw, tot dan kon je daar gewoon binnenlopen. Nu moest je eerst een pasje bemachtigen, waarmee je langs tourniquets moest zien te worstelen - een vaardigheid die nog maar weinigen onder de knie hadden. Ik schreef er een hilarische column over, waarin ik achter de onneembare barrières snode opzet vermoedde om het werkveld buiten de deur te houden.

Vrijplaats

Mijn columns waren soms een vrijplaats om mijn ergernissen de vrije loop te laten. Vooral het al maar groeiende legioen consultants en commerciële organisatiebureaus vormde een steen des aanstoots. Niet zelden belden ze op vanuit hun auto met het verzoek om op een congres of een brainstormbijeenkomst een bijdrage te leveren. Mijn naam stond dan op een lijstje, maar ze hadden eigenlijk geen idee met wie ze van doen hadden.

Vaak spraken ze me aan als meneer Lans of Land of Verland en als ik dan voor mijn mogelijke inspanningen hetzelfde uurtarief wilde als zij verdienden, viel het gesprek snel stil. In juni 1998 liet ik mijn ongenoegen de vrije loop in de column 'Het circus', waarin ik het verloop van zo'n doorsnee telefoongesprek beschreef. Zonder veel resultaat. Het scenario herhaalt zich tot op de dag van vandaag.

Een keer werd een column geweigerd. Dat was in januari 1998 toen het Tijdschrift werd overgenomen door Elsevier en ik daar in mijn column mijn gal over spuwde. De weigering leidde tot een unieke schrijversstaking, waarna het Nederlands Instituut Zorg en Welzijn (NIZW) het tijdschrift overnam en zo voorkwam dat het ten prooi viel aan puur commerciële krachten. Het is zeer de vraag of dit tijdschrift nog had bestaan als dat toen niet was gebeurd.

De inhoud van de columns is in de loop der jaren analytischer geworden. Met sommige grappige uitschieters, zoals in oktober 2002 toen staatssecretaris Ross-Van Dorp bij het vijftigjarig jubileum van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport met kennelijke instemming een column citeerde waarin ik kritisch zou zijn geweest op welzijnsorganisaties. Die hadden onderling besloten, zo schreef ik, niet mee te doen aan aanbestedingen omdat ze er niets voor voelden om een lokaal verankerde werksoort als een product op een niet bestaande markt aan te bieden.

Onverstandig, zo liet de staatssecretaris haar feestelijk gehoor weten. De ironie was haar totaal ontgaan en achteraf valt te betreuren dat de welzijnsdirecties niet echt massaal tot een aanbestedingsboycot hebben besloten. Dat had veel ellende kunnen voorkomen.

Podcasts

Het geheel overziend – een kleine selectie is als bundel bij Uitgeverij Van Gennep verschenen – leverde ik in mijn columns met redelijk vooruitziende blik commentaar op ontwikkelingen in het

sociaal domein. Maar dat houdt nu dus op, want deze column is mijn laatste. Als hij verschijnt bereik ik de leeftijd van 70 jaar wat ik eigenlijk een nog grotere prestatie vind. Maar ook een leeftijd waarop het tijd wordt om voor jongere mensen plaats te maken. Wat niet wil zeggen dat ik niets meer van me zal laten horen. Integendeel, ik ben me aan het bekwamen in een heel nieuw genre: podcasts. Nooit te oud om met de tijd mee te gaan.

Mocht je desalniettemin in de toekomst behoefte hebben aan mijn opinie, dan is daar Chatgpt. Je vraagt gewoon om een column van zeshonderd woorden in de stijl van Jos van der Lans over een door jou gewenst onderwerp en binnen een paar seconden verschijnt er een tekst op je beeldscherm, waar ik uren op zou ploeteren. Zo kun je altijd een beroep op me blijven doen.